5 BANI EXEMPLARUL.—ANUL XXXIV.— N-rul 253

MIERCURI 14 (27) SEPTEMBRIE 1916

ABONAMENTE
BUCUREŞTI | STRĂINĂTATE
Lei 4.65 3 luni | Lei 10.-
9.15 6 luni | 20.-
18.— Un an | 40.-

Fondator:
LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
Redacţia şi Administraţia: Bucureşti, str. Brezoianu, 11

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp. 7 Bani
Idem pag. IV
Necrologii şi reclame 3,60 linia
Cuartări sau informaţiuni mortuare cost. mărime dela 60—750 lei

Directori:
VIRGIL N. DĂRĂSCU şi STELIAN POPESCU

BIBLIOTECA UNIVERSITĂŢII IAŞI

INAINTAREA OSTILOR PE TOATE FRONTURILE

6.836 soldaţi şi 48 ofiţeri luaţi prizonieri dela inamic

MARELE CARTIER GENERAL

Comunicat oficial No. 28

Din 11 Sept. 1916, ora 7 dim.

Frontul de Nord şi Nord-Vest

In munţii Călimanului înaintarea noastră continuă; s'au luat 73 prizonieri şi o mitralieră.

In răsărit de Sibiu, trupele noastre au atacat pe inamic şi l-au respins, luându-i 4 ofiţeri şi 300 oameni de trupă prizonieri şi 5 mitraliere.

In valea Jiului, acţiuni parţiale în cari inamicul a fost respins şi i s'au luat 2 mitraliere.

Totalul prizonierilor luaţi până acum pe acest front este de 48 ofiţeri şi 6836 oameni de trupă.

Frontul de Sud

Schimb de focuri de tun în lungul Dunării.

In Dobropea, flancul nostru stâng a înaintat. S'au luat prizonieri un ofiţer şi 53 oameni de trupă.

Inalţarea sufletelor

de OCTAVIAN GOGA

După doi ani de conflagraţie a continentului ne dăm seama cu toţii că războiul modern pe care-l poartă subt ochii noştri naţiunile înarmate, este pretutindeni o acţiune de colaborare a tuturor energiilor naţionale.

Sunt prea multiple resorturile vieţii de stat pe cari le angajază înarmarea din zilele noastre, pentruca să ne putem închipui că oştirea îndeplineşte o funcţiune izolată şi că lupta ei s'ar putea da fără o perpetuă colaborare morală şi materială cu întreg organismul unui popor. Neamul cu toate fibrele lui de viaţă, massele populare cu ramificarea lor vastă, se mobilizează astăzi şi participă efectiv la realizarea scopului suprem.

Războiul, fiind o încrucişare a forţelor fizice şi morale, societatea e datoare să contribuie deopotrivă la aceste două izvoare de energie. Pe cît de importante contribuţiile de ordin economic sau industrial, pe atît de însemnate sunt şi valorile sufleteşti pe cari un popor le pune în circulaţie din prilejul marei încercări. Biruinţele militare sunt în legătură organică cu nivelul moral al unui neam luptător.

*

E bine să ne gîndim la acest adevăr acum cînd oştirea noastră îşi întinde brîul ei de foc dincolo de hotarele României mici.

Neamul românesc dă astăzi în faţa lumii nu numai un examen de pregătire ostăşească, el dă şi examenul unei maturităţi de simţire care-i va determina triumful. Ne trebuie deci o stare de spirit corespunzătoare vremii în care trăim, un cadru moral potrivit în care să se desfăşure spectacolul grandios al jertfei de sînge.

Nu se va găsi nimeni, nici la noi nici altundeva, care să tragă la îndoială că din toată învolburarea universală Franţa este ţara care a uimit lumea mai mult cu eforturile sale de putere nebănuită. Ei bine, această splendidă renaştere franceză, reînvierea aureolei ei legendare, se datoreşte în primul rînd disciplinei de fier cu care Republica a fost în stare să-şi ducă la îndeplinire mobilizarea sufletească. Parisul şi-a justificat de astă dată mai mult ca ori cînd mîndria lui de a fi creerul universului, prin opera sa de unitate morală înfăptuită în primele zile ale războiului şi susţinută fără nici o ştirbire doi ani dearîndul în zilele cele mai cumplite sacrificii.

Lozinca biruinţii cu orice preţ a fost cuvîntul căruia s'au subordonat de la început toate manifestările spiritului galic. Acest principiu a dominat pe deantregul întronîndu-şi toate consecinţele firesti. De aceea Franţa, patria tuturor diviziunilor politice s'a închegat din prima zi într'un singur bloc, de aceea Parisul, patrimoniul celui mai sbuciumat criticism, a devenit peste noapte cel mai disciplinat şi cel mai metodic aparat de gîndire unitară. Rezultatele acestei admirabile cohesiuni s'au văzut în curînd. O linişte morală desăvîrşită s'a sălăşluit în sufletul acestui popor, o stabilitate de simţire, vegherea neadormită şi puterea aşteptării, susţinute de o necunoscută sobrietate a cuvîntului şi a gestului. Sub presiunea acestei stări sufleteşti escepţionale, poporul francez şi-a creiat o virtute nouă, fără precedent în trecutul lui şi răsărită din imboldul împrejurărilor schimbate: *răbdarea*. Am avut astfel o Franţă nouă, o Franţă care-şi găsise echivalentul moral faţă cu temperamentul german: *„La patiente France"*....

Din această operă de înălţare a sufletelor s'a născut gloria nemuritoare care stăpîneşte astăzi lumea întreagă. De aici s'a înfăptuit pacea internă de pe malurile Senei cînd Nemţii erau în pragul Parisului, de aici s'au împletit laurii bătăliei de la Marna şi s'au ridicat zidurile legendare ale Verdunului...

*

In vremuri de pace ne făurisem un titlu de demnitate din rostul nostru de colonişti intelectuali ai Franţei. Să urmăm şi în zile de război pilda acestei naţiuni admirabile, spre care năzuim cu toate impulsurile noastre de rasă şi care cu o generoasă dragoste protectoare ne deschide drumul biruinţei.

Să ne gîndim la înălţarea sufletelor...

Operaţiunile

pe frontul italian

Coltano, 10. — Timpul rău a oprit eri activitatea noastră pe tot frontul de operaţiuni.

Se semnalează din nou progresul simţitor al înaintării noastre spre izvorul torentului Cismon şi vîrful Cordevole.

Pe frontul Alpilor Giuliani au avut loc acţiuni de artilerie.

Duşmanul a tras asupra Goriţiei, fără a produce pagube.

*

Roma, 9. — Pe lacul Garda, vasele noastre înarmate au fost obiectul tirului bateriilor duşmane, însă fără pagube pentru noi.

In zona muntoasă între Veno, Cismon şi Asiico, operaţiunile ofensive continuă cu tenacitate, de şi îngreuiate de căderea zăpezei abondente.

In după amiaza zilei de 6. am respins o încercare de atac pe povîrnişurile septentrionale de la Col Bricon. Dealungul frontului Alpilor Julieni, o ploaie torenţială a limitat eri acţiunea celor două artillerii.

In zona înălţimilor situate la est de Goriţia, unul din detaşamentele noastre, printr'o sforţare neaşteptată a ocupat o nouă poziţiune în împrejurimile localităţei Santa Caterina.

Pe Carso, un grup duşman care încerca să surprindă pozitiunile noastre de la cota 208, la sud de Villanova (Nova Vas) a fost respins cu pierderi simţitoare. (Stefani).

Socialiştii

întemniţaţi la Berlin

Roma, 9. — Din Berna se telegrafiază: „Arbeiter Zeitung" anunţă că la Berlin au fost arestaţi 120 socialişti. Cei recunoscuţi apţi pentru serviciul militar au fost trimeşi pe cîmpul de luptă; ceilalţi au fost întemniţaţi. (A. T. I.)

Pe frontul oriental

Desorganizarea completă a trupelor austro-germane pe frontul rusesc

Londra, 8. — *Corespondentul special al ziarului „Times" aflat cu trupele ruseşti în Galiţia spune că după două luni distribuţia trupelor pe frontul austriac, este desorganizată complet. In Iunie erau pe front 5 diviziuni austriace şi una germană, acum, sunt ţinute pe un front puţin mai întins fragmentele a 9 diviziuni germane, 2 turceşti şi 3 şi jumătate austriace. Din diviziunile austriace cari au fost la început acolo trei au fost complet distruse, şi două au plecat: una pe frontul românesc iar cealaltă nu i se ştie de urmă. Compoziţia forţelor germane pe acest front arată sforţările extraordinare pe cari le fac germanii ca să salveze cauza austriacă şi să apere Lemberg-ul. Este o scădere marcantă în moralul trupelor germane, ceea ce resultă şi din numărul mare de prizonieri ce se fac zilnic, în special din garda prusiană, o organizare reputată ca perfectă. In schimb starea morală a trupelor ruseşti e admirabilă şi ea justifică credinţa că mişcările de acolo vor progresa cu aceiaşi paşi mai siguri cari au caracterizat în totdeauna ofensiva rusească. (A. T. I.)*

Echivocul grecesc

se apropie de sfârşit

Londra, 8.— Corespondentul din Atena al ziarului „Daily Mail" spune că situaţia se apropie de o criză finală. Noul guvern tot nu a fost recunoscut de Puterile Aliate. Atitudinea guvernului britanic este aşteptată cu mare nerăbdare în cercurile guvernamentale, care îşi dau seamă că Marea Britanie va avea ultimul cuvînt. Consiliile şi conferinţele se ţin foarte des. Se pare că guvernul va face sforţări disperate ca să capete încrederea Aliaţilor mergând chiar aşa de departe până a abandona neutralitatea, de oarece întregul sistem de guvernămînt grecesc este în ultima fază şi nu mai poate fi vorba de un alt compromis. O declaraţie semi-oficială spune că Aliaţii au blocat coasta grecească dela gura rîului Struma până la aceia a rîului Nezgora, punct unde începe frontiera bulgărească. Coasta blocată cuprinde portul Kavalla şi tot teritoriul din Marea Egee ocupat de trupele bulgare. (Agenţia telegrafică engleză).

De pe fronturile de luptă

— Serviciul nostru telegrafic —

Noui succese franceze

— Numărul prizonierilor trece de 55.800 —

Paris, 10. — La nord de Somme francezii au realizat în cursul zilei două operaţiuni de detaliu în împrejurimile localităţei Combles. Una din companii, în urma unei lovituri excelent executată a pus mîna pe o casă izolată, organizată de germani ca punct de apărare, şi a făcut prizonieri 100 de germani, între cari trei ofiţeri. Mai la est francezii au cucerit mai multe elemente de tranşee şi au capturat 40 prizonieri.

La sud de Rancourt, o încercare a germanilor de a ieşi din tranşeele lor a eşuat sub tirul încrucişat al francezilor.

După noui informaţiuni numărul total al prizonierilor făcuţi pe Somme de trupele franco-britanice, dela 1 Iulie st. n., începutul ofensivei, pînă la 18 Septembrie st. n., trece 55.800 din cari 34.050 au fost luaţi de francezi.

*

Pe restul frontului canonadă obicinuită.

In ziua de 8 Septembrie un avion francez a aruncat asupra hangarelor de aviaţie de la Habsheim, 8 bombe de 120, cari şi-au atins ţinta. Un avion german a fost doborît în urma unei lupte, de către un pilot francez între Combles şi Morval.

CAPITANUL N. VULOVICI

Bravul căpitan N. Vulovici, din reg. 15 Războieni, care a căzut cu glorie pe cîmpul de onoare, ne trimisese în ajunul mobilizării, următoarea poezie patriotică pentru a fi publicată în *Universul literar*.

Regretatul căpitan pe lîngă că purta un suflet de erou, era şi un talentat scriitor. El lasă un volum de poezii patriotice cari ar putea să servească drept model pentru scrierile de acest gan.

In *Avîntul* se desfăşoară simţimintele cele mai sublime şi mai sincere cari se transmit cititorului şi-l mişcă adînc.

Căpitanul Vulovici, scriind aceste rînduri de sigur că a avut viziunea clară a sfîrşitului său eroic şi a viitorului strălucit al Patriei pentru care şi-a jertfit viaţa.

Amintirea-i va fi neperitoare ca şi a tuturor eroilor căzuţi pe cîmpul de onoare.

AVÂNT

Toţi la postul de onoare!
Toţi de veghe, fraţi de-acum,
S'adîstăm porunca sfîntă,
Gata să fim toţi de drum.

In curînd şi ceasul mare
Va să vie pentru noi.
Peste munţi şi peste ape
Să purcedem la război.

Noi ne-am bate de-opotrivă
Că vecinii-s toţi vrăjmaşi
Şi ni-i sete de bătae
Că suntem popor de-ostaşi.

Nu, Românul nu se teme,
Că ce 'nseamnă viaţa lui?
Ce înseamnă stropul mărei,
Ori, ce frunza codrului...

Ci, de-o fi să cad în lupte
Nu-s dator cu zece morţi —
Trup mişel, tu n'ai să tremuri...
Să vedem cum mi te porţi!

Numai inima să-mi bată
Pentru toţi băeţii mei —
Inimă, tu-avîntă în luptă
Şi nevolnici şi femei...

Mi te-or judeca flăcăii
Ceî de fară 'neredinţaţi
C'ai ştiut să-i porţi 'nainte
Şi să-i ţii sub foc bărbaţi. —

Vino, mamă, şi desmiardă
Pe drumeţul tău fecior
Că-l va desmierda pe frunte
Fîlfăit de tricolor!

Ţi-l va ocroti norocul
Şi-a lui stea ce arde 'n cer,
Dar să ştii că-i scrisă 'n frunte
Soarta celora ce pier...

Ci, de voi, soldaţi, nu-mi pasă
Că sunteţi cu toţi viteji:
Neam din neamul nostru purui
Treji la datorie, treji!

Cine poartă azi războiul
Şi tot greul peste munţi?
Doar' căţanele sărace
Şi copii şi cei căruţi.

Şi de s'au bătut eroic
Toate cetele de moţi
Pentru România-Mare
S'au tot dus pe rînd cu toţi!

Scumpii morţi cer răzbunare
Noaptea 'n bătaia de vînt...
Mustrător spre noi privesţe
Toţi strămoşul din mormînt!

Voevozii-s gata 'n cripte
Să se 'nalţe 'nzăuaţi,
Cu oţele ruginite,
Ca de luptă înarmaţi...

Haidi, de frîu mi-aduceţi calul,
Cal gătiţ ca de război...
Să-mi arunc picioru'n scară
Şi să plec, băeţi, cu voi!

Uite-l frămîntînd pămîntul
Cu copita lui mereu
Că şi el se cere 'n lupte...
Haidi, cu toţi, cu Dumnezeu!

Sună, trîmbiţaşe, sună,
Să sfarmi trîmbiţa sunînd...
Neamu 'ntreg să se 'nfioare,
Să-l văd armele 'ncingînd!

Căp. **N. Vulovici**
Reg. 15 Războieni

Presa italiană

despre operaţiunile din Dobrogea

Londra, 8.— Ziarul „Petit Parisien" spune că bulgaro-germani în Dobrogea n'au câştigat nici o victorie decisivă. Ei au luat 2 oraşe fără nici o valoare strategică. Armata combinată a lui Averescu rămâne intactă ocupând pe un front mai scurt poziţiunile pe care are intenţia să le apere din ce în ce cu mai multă energie de oarece primeşte zilnic întăriri. Un comunicat din Berlin admite că forţele ruso-române din Dobrogea au fost întărite şi că ele prezintă azi una dintre cele mai tenace resistenţe. (Agenţia telegrafică engleză).

Eroii noştri

Capitanul Const. Dumitrescu, *comandantul vedetei „Nicolae Grigore Ion", mort în luptele de la Turtucaia*

Situaţia pe frontul englez

Londra, 8. — Generalul Hary anunţă cu data de 7:

Situaţia generală e neschimbată.

După o bombardare preliminară duşmanul a dat mai multe atacuri în cursul nopţei, la sud de Ancre. Toate atacurile au fost respinse cu mari pierderi pentru duşman, care a lăsat prizonieri în mîinile noastre şi numeroşi morţi în faţa liniilor noastre.

Am reuşit din nou să avansăm în această regiune.

Am întreprins cu succes, mai multe alte mici operaţiuni pe alte părţi ale frontului, unde am pătruns în numeroase locuri în tranşeele inamice.

Atacurile inamice cu granate de mînă în împrejurimile localităţei Flers, au eşuat complet.

Un balon dirijabil german a fost doborît în flăcări. Unul din aeroplanele noastre nu s'a reîntors. (Reuter).

Spionaj german

în Elveţia

Roma, 9. — *„Gazette de Lausanne" e informată că arestarea lui Sommer, reprezentantul agenţiei „Wolf" în Elveţia, care e învinuit de spionaj, a provocat arestarea mai multor supuşi germani şi elveţieni din cantoanele germane, toţi fiind acuzaţi de spionaj. Guvernul federal a respins orice amestec al legaţiunei germane din Berna în această afacere.* (A. T. I.)

Dezordini în Portugalia

contra scumpirei traiului

Roma, 9.— Se află din Oporto că scumpirea traiului a stîrnit neorînduieli şi ciocniri între poliţie şi lucrătorii cari apelaseră la cîrciuire în contra speculatorilor. Ordinea a fost însă uşor restabilită. (A. T. I.)

FRIGURI

de Virgil N. Dărăscu

Medicina cunoaşte multe feluri de friguri şi nu-mi voiu pierde vremea să mă ocup de acelea pe larg descrise în cărţile medicale.

Mai sunt şi alte friguri, mai mult sau mai puţin periculoase. Astfel avem: frigurile şcoalei, oboselei, fricei, isbândei, etc.

Toţi cari au terminat învăţătura, îşi reamintesc încă de toate emoţiunile prin cari au trecut, până au dobândit o diplomă.

De profesorii buni vorbim cu admiraţie, şi'mi fac o pioasă datorie citând nume cari au dispărut de mult dintre cei vii, dar au lăsat frumoase amintiri, deşi ne-au făcut să avem, pe vremuri, când cald, când frig, adevăratele friguri ale şcolei. Laurian, G. Dem. Teodorescu, Zotu Novianu, Limburg, Bonifaciu Florescu, Alecu Borănescu, sunt atâţia profesori cari au murit, şi, dacă s'ar fi gândit la viaţa scurtă, la nevoile ei şi grijile noastre, ne-ar fi chinuit mai puţin cu filosofia, latineasca, greceasca, nemţeasca şi toate matematicile, din cari mintea nu a reţinut decât operaţiunile elementare, necesare în toate zilele: adunarea, scăderea, înmulţirea şi împărţirea. Incolo nimic alt, nici chiar reminiscenţe.

Profesorii de azi au uitat de ziua de eri, când i-a scuturat şi pe ei frigurile şcolei, şi, cei mai mulţi, pretind copiilor să ştie atât ca şi ei.

Lăsaţi copiilor sburdălnicia vârstei, nu-i istoviţi cu studii nefolositoare cari îi neurastenisează şi-i îmbătrânesc! Din faptul că ne-a chinuit şi pe noi alţii să nu găsim un pretext de răsbunare, sau imitaţie.

Profesorii nu au decât să se gândească la obicinuita timiditate copilărească, care nici pe ei nu i-a părăsit încă, chiar la o vârstă destul de înaintată, dacă mai au de trecut vre-un examen.

Timiditatea se păstrează, de multe ori, toată viaţa; nu poţi schimba o fire delicată şi fricoasă, într'una îndrăsneaţă şi curagioasă. Prin urmare, cea mai mare bunăvoinţă faţă de tineretul nostru, care are nevoe numai de vorbe bune şi îmbărbătare.

* * *

Munca obicinuită este folositoare din toate punctele de vedere, făcându-ne să uităm necazurile şi adăogând la virtuţile noastre.

Bernardin de Saint Pièrre spune: „Munca este un dar ceresc, este adevărata legătură a înţelegerei conjugale, goneşte lenea, ne ajută la trebuinţele şi plăcerile noastre".

Cum se cere moderaţiune în toate, munca trebue să se facă în timpul obicinuit, să nu fie peste puterile omului, pentru-că alt-fel o muncă peste măsură cauzează nu numai frigurile rele ale oboselei, dar încă prepară groapa înainte de vreme.

* * *

Frica dă momente de groază şi dacă ţi se povesteşte o întâmplare urită adesea auzi: am murit de frică. Sunt unii cari în realitate mor de frică, sau, dacă mai trăesc, suferă toată viaţa de emoţiile extraordinare prin cari au trecut.

Emoţiunile şi pasiunile puternice au o influenţă simţitoare asupra bătăilor inimei. Când omul este supărat, inima bate cu putere. Din contra, surprinşi de frică, inima încetineaţă mişcările, şi, dacă frica e prea mare, se produce sincopa, adică suspendarea totală a bătăilor inimei, care, dacă perzistă, cauzează moartea.

Frica este cusurul cel mai mare al femeilor, iar printre bărbaţi, găsindu-se şi câte unul fricos, îi spunem: eşti fricos ca o femee.

Sunt femei cărora le e frică şi de ce au visat. Dar ce să le facem, aşa sunt toate plăpânde şi fricoase.

* * *

Frigurile isbândei, sunt cele mai înălţătoare. Dorinţa de a birui, în ori-ce împrejurare delicată, uşoară, sau mai complicată, ne dă momente de îngrijorare.

Iubirea de sine, iubirea pentru alţii, ne face să trăim clipe frumoase. Iubirea e viaţa: în tinereţe trăim spre a iubi, iar când mai înaintăm în vârstă iubim spre a trăi.

Inima, deşi primeşte toate emoţiunile vieţei şi se impresionează tot atât de bucurii ca şi de momente triste, s'ar părea că trebue să îmbătrînească cea dintâi; cu toate acestea ea rămâne tot tinără, la orice vârstă.

Natura ne oferă şi ea acelaşi exemplu: sub zăpadă cresc flori frumoase.

Inima aceasta mică, care bate în pieptul oricui, face să cunoaştem îndată dacă omul e milos, caritabil, avar, sau răutăcios.

O inimă de piatră nu se mişcă, nu se înmoaie de nici o suferinţă, vorbe dulci, lacrimi şiroaie, toate sunt de prisos: piatra, piatră rămâne.

E greu să câştigi o inimă.

D-na Riccoboni are curaginl să mărturisească: „inima unei femei este o prăpastie al cărui fund nu-l cunoaşte nimeni".

* * *

Gândul isbândei dă emoţii, mişcă inima, înfrigurează.

Acum la ordinea zilei avem de realizat o altă însemnată isbândă. Pentru această isbândă se săvârşesc atâtea fapte eroice, se distrug atâtea inimi!

Facă cerul ca frigurile acestea cari ne-au cuprins pe toţi, să se termine cu isbânda dorită!

BRAZILIA

şi boicotarea produselor germane

Roma, 9. — „Agenţia Americană" anunţă că mai multe Camere de comerţ italiene, engleze şi franceze din Brazilia, au hotărît să propue caselor de export naţionale ca să boicoteze cafeaua aparţinînd cultivatorilor germani din statul San-Paulo. (A. T. I.)

PORTUGALIA

a început ostilităţile contra Germaniei

Trupele germane respinse

Londra, 8.— Portugalia a început ostilităţile în contra germanilor în Africa de est. Trupele portugheze au trecut rîul Rovuma, au respins pe inamic din tranşee după o slabă rezistenţă şi au înaintat 6 klm. peste graniţă. Operaţiunile militare sunt protejate de două vase de războiu portugheze. (Ag. tel. engl.)

Bulgarii

şi-au greşit socotelile în Macedonia scrie colonelul Barone

Roma, 9. — Intr'un articol asupra situaţiei militare din Balcani, colonelul Barone scrie: „Un examen al situaţiei de pe frontul macedonean ne îndreptăţeşte să susţinem că trebue să le pară rău bulgarilor de manevra care i-a adus departe de liniile lor de tranşee, pe teritoriul grecesc, ca să sufere o înfrîngere singeroasă şi pierderea unei părţi însemnate din artileria lor, ceea ce îi sileşte să susţie astăzi în condiţii materiale şi morale cu totul defavorabile apărarea Monastirului. (A. T. I.)